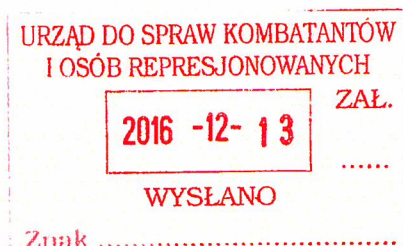

p.o. SZEFA
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Warszawa, 12 grudnia 2016 r.

Jan Józef Kasprzyk

DSE4-K0423-0511-2-1/16

Pan

WYMIANA

Stanisław Puciel

W nawiązaniu do korespondencji nadesłanej do Urzędu w dniu 1 grudnia 2016 roku przy piśmie Kancelarii Prezydenta RP, w którym m. in. postuluje Pan zmianę prawa kombatanckiego, w sposób umożliwiający objęcie przepisami ustawy z dnia 24 stycznia 1991 roku *o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego* (tekst jedn. Dz.U. z 2016 roku, poz. 1255) działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych, wyjaśniam, że cyt. ustawa, co do zasady, nie obejmuje swoim zakresem prześladowań i represji doświadczonych po 1956 roku. Wyjątek stanowi zapis art. 2 pkt 7 ustawy, na mocy którego przepisami ustawy zostały objęte osoby, które doznały uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia na czas powyżej siedmiu dni w grudniu 1970 roku lub poniosły śmierć na Wybrzeżu wskutek działania wojska lub milicji podczas wystąpień wolnościowych.

Osoby, które doznały represji ze strony aparatu państwowego w latach 1956-1989, mogą ubiegać się o potwierdzenie statusu działacza opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowanej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 marca 2015 roku *o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych* (Dz. U. z 2015 roku, poz. 693, z późn. zm.). Jej zapisy mają zastosowanie do tych obywateli, którzy

w latach 1956–1989 z narażeniem własnego życia, wolności, majątku lub praw pracowniczych angażowali się w działalność antykomunistyczną zmierzającą do odzyskania suwerenności i niepodległości Ojczyzny lub byli z tych powodów represjonowani.

Celem ustawy jest zagwarantowanie pomocy działaczom opozycji antykomunistycznej i osobom represjonowanym znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej.

Ustawa przewiduje dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych dwa rodzaje świadczeń: świadczenie pieniężne i pomoc pieniężną (art. 1 pkt 3 ustawy).

Świadczenia przysługują po spełnieniu przewidzianych ustawą kryteriów dochodowych i są przyznawane przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Należy podkreślić, że podczas prac parlamentarnych nad projektem ustawy *o działaczach opozycji* (...) zgłaszane były postulaty dotyczące objęcia jednym aktem prawnym zarówno kombatantów i osoby represjonowane w rozumieniu ustawy *o kombatantach* jak i działaczy opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowane z powodów politycznych. Jednakże ustawodawca, wychodząc z założenia, że działalność kombatancka, to działalność o innym charakterze, przede wszystkim związana ze zbrojną walką o suwerenność i niepodległość Polski, nie uwzględnił zgłaszanych, przez środowiska opozycyjne, propozycji.

Obecnie w Sejmie RP prowadzone są prace nad projektem nowelizacji ustawy z dnia 20 marca 2015 roku *o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych*, które zwiększają znacząco uprawnienia działaczy opozycji oraz osób represjonowanych z powodów politycznych.

Należy jednak podkreślić, że ostateczny kształt ustawy oraz ewentualny termin jej wejścia w życie zależy od Parlamentu RP. Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie posiada inicjatywy ustawodawczej, a tym samym nie ma wpływu na ostateczny kształt uchwalanych przez Parlament RP ustaw.

Naprzeciw oczekiwaniom osób, które doznały represji związanych z walką o niepodległą Polskę, wychodzi również ustawa z dnia 23 lutego 1991 roku *o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu*

Państwa Polskiego (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1583). Zgodnie z jej zapisami uznaje się za nieważne orzeczenia wydane przez polskie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub przez organy pozasądowe w okresie od rozpoczęcia ich działalności na ziemiach polskich, począwszy od 1 stycznia 1944 roku do 31 grudnia 1989 roku, jeżeli czyn zarzucony lub przypisany był związany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego albo orzeczenie wydano z powodu takiej działalności, jak również orzeczenia wydane za opór przeciwko kolektywizacji wsi oraz obowiązkowym dostawom (art. 1 ust. 1).

Osobie, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia albo wydano decyzję o internowaniu w związku z wprowadzeniem w dniu 13 grudnia 1981 roku w Polsce stanu wojennego, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z wykonania orzeczenia albo decyzji (art. 8 ust. 1).

Ustawa z dnia 7 maja 2009 roku *o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989* (Dz. U. z 2009 roku, Nr 91, poz. 741, z późn. zm.) określa zasady przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego – zadośćuczynienia rodzinom osób, które na skutek działań wojska, milicji i innych organów aparatu bezpieczeństwa poniosły śmierć w związku z wystąpieniami wolnościowymi na rzecz odzyskania przez Państwo Polskie suwerenności, niepodległości oraz respektowania praw człowieka i obywatela. Do wystąpień wolnościowych zaliczono wydarzenia z czerwca 1956 roku w Poznaniu, z października 1957 roku w Warszawie, z grudnia 1970 roku na Wybrzeżu (w Elblągu, Gdańsku, Gdyni i Szczecinie), z czerwca 1976 roku w Radomiu, w okresie stanu wojennego od 13 grudnia 1981 roku do 22 lipca 1983 roku, w trakcie tłumienia manifestacji lub strajków w latach 1983-1989.

Pragnę Pana ponadto poinformować, że Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na podstawie przepisu art. 117 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku, poz. 887) potwierdza okresy, uwzględniane przez organy emerytalno-rentowe, przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości.

Zgodnie z zapisem art. 6 ust.1 pkt 10 cyt. ustawy okresem składkowym jest świadczenie pracy po 1956 roku na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989

roku. W myśl art 6 ust. 2 pkt 6 „a”, okresem składkowym jest także niewykonywanie pracy przed dniem 4 czerwca 1989 roku na skutek represji politycznych.

Powyższe fakty mogą być udowodnione dokumentami lub zeznaniami świadków. Dowodami, potwierdzającymi w sprawie mogą być m.in. świadectwa pracy, umowy o pracę datujące rozpoczęcie pracy, wpisy o zatrudnieniu w dowodzie osobistym (starego typu), legitymacji ubezpieczeniowej gdzie figurują te informacje, a także oświadczenia świadków, którzy mogą potwierdzić doznane represje. Oceny wiarygodności tych dokumentów i zeznań dokonuje, w toku postępowania poprzedzającego wydanie decyzji, Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Osoby zainteresowane potwierdzeniem okresu świadczenia pracy na rzecz nielegalnych organizacji politycznych i związków zawodowych lub pozostawania bez pracy z przyczyn politycznych, mogą wystąpić do Szefa Urzędu ze stosownym wnioskiem.

Pomocnicze druki dostępne są na stronie Urzędu www.kombatanci.gov.pl w zakładce: *Formularze. Uprawnienia dla celów emerytalno-rentowych o nielegalnej działalności opozycyjnej w latach 1956-1989.*

Pozostaję w przekonaniu, że powyższe wyjaśnienia zostaną przyjęte ze zrozumieniem i mogą okazać się przydatne.

Z szczerą wyrazem szacunku
Jan J. Kasprzyk

Do wiadomości:
Kancelaria Prezydenta RP
Biuro Dialogu i Inicjatyw Obywatelskich
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa
BDI.0600.21781.01.2016.BK